

Lieta C-561/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 26. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 21. oktobris

Prasītāji:

Q

R

S

Atbildētāja:

United Airlines, Inc.

[..] 2020. gada 21. oktobris

[..] starpspriedums

Lūgums Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu

Nederlandstalige

Ondernemingsrechtbank

Brussel

**(Briseles Uzņēmumu tiesa, kurā tiesvedība norisinās holandiešu valodā,
Beļģija)**

Spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

10. palāta – H zāle [oriģ. 2. lpp.]

LIETĀ

1. Q k-dze
2. R k-dze
3. S k-gs

prasītāji,

kurus pārstāv *Meester (advokāts) B. SCHAUMONT*, kura vietas izpildītājs ir *Meester J. DE MAN*, [omissis: juridiskā adrese],

4. Saskaņā ar ārvalsts tiesībām dibināta sabiedrība *UNITED AIRLINES INC*, ar filiāli Beļģijā, 1381 Dīgeme [*Diegem*], [omissis: juridiskā adrese un uzņēmuma numurs],

atbildētāja,

ko pārstāv *Meester M. WOUTERS* [omissis: juridiskā adrese],

[..]

[omissis: tiesvedība valsts tiesā]

[..]

[oriģ. 3. lpp.]

I. PRASĪJUMI

1. Prasītāji

Prasītāji lūdz piespriest atbildētājai samaksāt viņiem summu 1800 EUR apmērā, kā arī nokavējuma procentus, skaitot no 2018. gada 6. septembra, un likumiskos procentus.

Viņi lūdz piespriest atbildētājai segt tiesāšanās izdevumus, ieskaitot 480 EUR apmērā noteikto procesuālo izdevumu atlīdzību.

2. Atbildētāja

Atbildētāja lūdz noraidīt prasību kā nepieņemamu un nepamatotu.

Tā lūdz piespriest prasītājiem segt tiesāšanās izdevumus, ieskaitot 480 EUR apmērā noteikto procesuālo izdevumu atlīdzību.

II. FAKTI

- 1 Prasītāji ceļojumu aģentūrā *Your Travel Agency* (kas nav lietas puse) ar vienotu rezervāciju rezervēja vietu lidojumā no lidostas *Brussel-Nationaal* (Beļģija) uz lidostu *San José International* (Amerikas Savienotās Valstis) [..].

Šajā ziņā viņi attiecīgi saņēma individuālu biļeti, ko, kā tas izriet no biļetes prefiksa numura 220, bija izsniegusi lidsabiedrība *Deutsche Lufthansa AG* un kas bija derīga visam lidojumam no *Brussel-Nationaal* līdz *San José* [..]. Taču faktiski lidojumu veica atbildētāja. Tā nav Kopienas gaisa pārvadātājs.

Atbilstoši rezervācijai bija paredzēti šādi atbildētājas veikti lidojumi līdz galamērķim:

- lidojums LH8854 no Briseles (Beļģija) uz *Newark International* (Amerikas Savienotās Valstis), izlidošana 2018. gada 26. jūlijā plkst. 10.00 pēc vietējā laika un ielidošana tajā pašā dienā plkst. 12.10 pēc vietējā laika;
 - savienotais lidojums UA1222 no *Newark International* (Amerikas Savienotās Valstis) uz *San José International* (Amerikas Savienotās Valstis), izlidošana 2018. gada 26. jūlijā plkst. 17.05 pēc vietējā laika un ielidošana tajā pašā dienā plkst. 20.15 pēc vietējā laika.
- 2 Lidojums UA1222 kavējās un sasniedza galamērķa lidostu *San José*, prasītāju galamērķi, ar 223 minūšu nokavējumu, t.i., vairāk nekā trīs stundu nokavējumu [..].

Atbilstoši atbildētājas argumentācijai nokavējuma iemesls bija tehniska problēma, kas bija radusies lidmašīnai, ar kuru bija jāveic lidojums UA1222 [..].
[oriģ. 4. lpp.]

- 3 Ar 2018. gada 6. septembra vēstuli sabiedrība *Happy Flights* (kas nav lietas puse) informēja atbildētāju, ka pasažieri tai ir cedējuši savu prasījumu. Tā aicināja atbildētāju šajā ziņā samaksāt 600 EUR par katru personu, t.i., kopā 1800 EUR. Kā maksājuma prasījuma juridisko pamatu tā norādīja Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 261/2004”) [..].

Happy Flights 2018. gada 3. oktobrī nosūtīja atgādinājumu atbildētājam, jo tā nebija nedz atbildējusi, nedz samaksājusi [..].

Atbildētāja tai atbildēja 2018. gada 4. oktobrī un šajā ziņā izklāstīja, ka Regulu Nr. 261/2004 nevar piemērot, jo nokavējums ir radies otrā lidojuma laikā starp divām lidostām, kas atrodas Amerikas Savienoto Valstu teritorijā [..].

Happy Flights uz minēto sniedza izsmelošu atbildi 2018. gada 5. oktobrī un atsaucās uz Tiesas judikatūru, lai atspēkotu atbildētājas viedokli. Tā šajā kopsakarā aicināja atbildētāju veikt maksājumu [..].

Atbildētāja sniedza izsmelošu atbildi 2018. gada 10. oktobra vēstulē [..].

Happy Flights advokāts, kas pārstāv kā advokāts arī prasītājus, atbildētājam ar izsmeloši pamatotu 2018. gada 11. oktobra vēstuli norādīja uz nokavējumu [..].

2018. gada 11. oktobrī atbildētāja paziņoja advokātam, ka tās viedoklis joprojām nav mainījies [..].

2019. gada 3. maijā prasītāju advokāts informēja atbildētāju, ka prasījums, kas tika cedēts *Happy Flights*, no jauna ir cedēts prasītājiem. Advokāts aicināja šajā ziņā atbildētāju no jauna veikt maksājumu [..].

- 4 Pēc prasītāju ierosinājuma atbildētāja 2019. gada 22. jūlijā tika uzaicināta uz tiesas sēdi.

III. PIENĒMAMĪBA

5 [orig. 5. lpp.] [..]

6 [..]

7 [omissis: informācija par tiesvedību]

8 Prasība ir pieņemama.

IV. PAMATOTĪBA

1. ATBILSTOŠĀS TIESĪBU NORMAS

- 9 Saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu šo regulu piemēro “*pasažieriem, kas izlido no lidostas kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums*”.

“Lidojums” ir “*gaisa pārvadātāja darbība, [..] ko veic gaisa pārvadātājs, kurš nosaka savu maršrutu*” (skat. tostarp spriedumu, 2008. gada 10. jūlijs, *Emirates* C-173/07, EU:C:2008:400, 40. punkts).

Tiesa ir nospriedusi, ka tāds lidojums ar vienu vai vairākkārtēju pārsēšanos, uz kuru ir veikta vienota rezervācija, veido kopību Regulā Nr. 261/2004 paredzēto pasažieru tiesību saņemt kompensāciju vajadzībām (skat. tostarp spriedumus, 2019. gada 11. jūlijs, *České aerolinie* C-502/18, EU:C:2019:604, 16. un 27. punkts, un 2018. gada 31. maijs, *Wegener* C-537/17, EU:C:2018:361, 18. un 19. punkts).

Tāpēc Regulas Nr. 261/2004 piemērojamība ir jāvērtē, ņemot vērā lidojuma sākotnējās izlidošanas un galamērķa vietu (skat. tostarp spriedumus *České aerolinie*, 16. punkts, un *Wegener*, 25. punkts).

Ja pasažieris izlido no lidostas kādas dalībvalsts teritorijā ar lidojumu, kura galamērķis ir lidosta kādas trešās valsts teritorijā, un pārsēšanās notiek kādā no trešajām valstīm ar lidmašīnas maiņu, Regula Nr. 261/2004 principā ir piemērojama (skat. spriedumu *České aerolinie*, 18. punkts).

- 10 Atbilstoši Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktam pasažieriem lidojuma atcelšanas gadījumā ir tiesības uz kompensāciju. Arī tādu lidojumu pasažieriem, kuri kavējas ilgi, ir tiesības uz kompensāciju, ja viņi kavēta lidojuma dēļ sasniedz savu galamērķi trīs stundas vai vēlāk pēc gaisa pārvadātāja sākotnēji paredzētā ierašanās laika (skat. tostarp spriedumu, 2015. gada 19. novembris, *Sturgeon*, C-402/07 un C-432/07, EU:C:2009:716, rezolutīvā daļa, ko apstiprina spriedums, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson*, C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, rezolutīvā daļa). **[oriģ. 6. lpp.]**

Atbilstoši Regulas Nr. 261/2004 7. pantam kompensācijas apmērs ir 250 EUR par visiem lidojumiem 1500 kilometru vai mazākā attālumā, 400 EUR par visiem lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1500 kilometru attālumā un par visiem citiem lidojumiem 1500 līdz 3500 kilometru attālumā un 600 EUR par visiem lidojumiem, uz ko šīs abas kategorijas neattiecas.

2. PIEMĒROJAMĪBA

- 11 Atbildētājas ieskatā Regula Nr. 261/2004 nav jāpiemēro, ja ilgi kavējas lidojums, kura izlidošanas un ielidošanas vieta atrodas Amerikas Savienoto Valstu teritorijā, proti, arī tad, ja šis lidojums ir pēdējais lidojuma ar pārsēšanos lidojums un pirmā lidojuma izlidošanas vieta ir lidosta, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā.
- 12 Prasītāji atsaucas uz Tiesas judikatūru spriedumā *Wegener*. Lai gan šī sprieduma pamatā esošie fakti sākotnēji līdzinās šīs lietas faktiem, *Rechtbank* norāda, ka nokavējums spriedumā *Wegener* radās pirmā lidojuma (un tāpēc lidojuma ar izlidošanas vietu kādas dalībvalsts teritorijā) laikā, kuru veica gaisa pārvadātājs, kas nav Kopienas gaisa pārvadātājs.

Šajā lietā kavējās otrais lidojums, kura izlidošanas vieta bija *Newark* (Amerikas Savienotās Valstis) un galamērķis – *San José* (Amerikas Savienotās Valstis). Līdz ar to Tiesas risinājums spriedumā *Wegener* šajā lietā nevar tikt vienkārši pārņemts.

- 13 Tiesas spriedumā *České aerolinie* runa bija arī par līdzīgiem faktiem.

Tiesa šajā lietā nosprieda, ka Regula Nr. 261/2004 lidojuma ar pārsēšanos gadījumā ir piemērojama arī otram lidojumam, ja pirmā lidojuma izlidošanas vieta ir lidosta, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā. Spriedumā *České aerolinie* kavējās otrais lidojums, kuru veica gaisa pārvadātājs, kas nav Kopienas gaisa

pārvadātājs. Šajā ziņā tika uzdots jautājums par to, vai Kopienas gaisa pārvadātājam, kas ir veicis pirmo lidojumu, ir pienākums izmaksāt kompensāciju otrā lidojuma ilgas kavēšanās dēļ, kuru ir veicis gaisa pārvadātājs, kas nav Kopienas gaisa pārvadātājs.

Šajā lietā gan pirmo, gan otro lidojumu veica atbildētāja, kas nav Kopienas gaisa pārvadātājs. Atšķirībā no sprieduma **[oriģ. 7. lpp.]** *České aerolinie* šajā gadījumā nav konstatējams Kopienas gaisa pārvadātājs. Kopienas gaisa pārvadātājs, kas ir izsniedzis biļetes, nav pat lietas puse. Līdz ar to Tiesas risinājumu spriedumā *České aerolinie* nevar vienkārši piemērot šajā lietā.

Tiesas judikatūra nav pilnībā piemērota šīs tiesvedības faktiem.

- 14 Atbildētāja arī norāda, ka, ja Regula Nr. 261/2004 būtu jāpiemēro faktiem, kuru pamatā saistībā ar lidojumu ar pārsēšanos būtu otrā lidojuma ilga kavēšanās, šai piemērošanai būtu jābūt ar pārrobežu iedarbību, kas būtu pretrunā starptautiskajām tiesībām, ja šis otrais lidojums tiek pilnībā veikts trešās valsts teritorijā.

It īpaši atbildētāja norāda, ka nokavējums ir radies Amerikas Savienoto Valstu teritorijā un šī nokavējuma sekas ir radušās tikai šajā teritorijā. Suverenitātes principam esot pretrunā situācija, kad Regulu Nr. 261/2004 piemēro faktiem, kas ir norisinājušies trešās valsts teritorijā.

Tiesa 2011. gada 21. decembra spriedumā *Air Transport Association of America* ir atzinusi starptautisko paražu tiesību principu, saskaņā ar kuru katrai valstij ir pilnīga un ekskluzīva suverenitāte attiecībā uz savu gaisa telpu. Tā arī izklāstīja, ka šie vispārējie principi tostarp ir tikuši kodificēti Čikāgā (Amerikas Savienotās Valstis) 1944. gada 7. decembrī parakstītās Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 1. pantā (spriedums, 2011. gada 21. decembris, *Air Transport Association of America* u.c., C-366/10, EU:C:2011:864, 103. un 104. punkts).

Tādām atvasinātajām Savienības tiesībām kā Regulai Nr. 261/2004 ir jāatbilst tādām tiesībām ar augstāku juridisko spēku kā starptautiskajām (paražu) tiesībām.

Ja atbildētājas viedoklis būtu pamatots, rodas jautājums par Regulas Nr. 261/2004 spēkā esamību, ņemot vērā starptautiskās tiesības. Valsts tiesa nevar konstatēt regulas spēkā neesamību.

- 15 Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD”) 267. panta pirmo daļu Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par (Savienības) iestāžu tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju.

Ja šāds jautājums rodas kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu (LESD 267. panta otrā daļa). **[oriģ. 8. lpp.]**

Tiesa izlemj tikai pēc konkrētas valsts tiesas lūguma par Savienības tiesību spēkā esamību un interpretāciju neatkarīgi no tā, vai pamatlietas dalībnieki ir lūguši to vērsties Tiesā.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu var būt piemērots īpaši tad, ja rodas jauns interpretācijas jautājums, kuram ir nozīme vienveidīgā Savienības tiesību piemērošanā, vai esošā judikatūra, ņemot vērā jaunus faktus vai jaunas tiesību normas, nav pietiekami skaidra.

- 16 Lai gan *Rechtbank* nav pienākuma uzdot Tiesai jautājumu, tās ieskatā atbilde uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir nepieciešama, lai tā pieņemtu lēmumu šajā lietā.

Proti, ir jāatbild uz interpretācijas jautājumu, ar kuru ir jānoskaidro, vai Regula Nr. 261/2004 ir jāpiemēro un, ja tas tā ir, vai tā ir spēkā.

Turklāt šīs lietas fakti neatbilst pilnībā gadījumiem, par kuriem Tiesa jau ir paudusi viedokli.

Jautājums par Regulas Nr. 261/2004 spēkā esamību tādā situācijā kā šī ir jauns. Tikai Tiesas kompetencē ietilpst Regulas Nr. 261/2004 spēkā neesamības konstatācija.

- 17 Līdz ar to *Rechtbank* nolemj, ka ir jāuzdod Tiesai sprieduma rezolutīvajā daļā formulētie jautājumi prejudiciāla nolēmuma sniegšanai.

[*omissis*: argumentācija par anonimizāciju]

[*omissis*: tiesvedības apturēšana valsts tiesā].....

[oriģ. 9. lpp.]

Ar šādu pamatojumu

***Rechtbank*, [*omissis*: informācija par tiesvedību]**

atzīst prasību par pieņemamu;

aptur tiesvedību līdz turpmāka nolēmuma pieņemšanai un uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai:

- Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 7. pants, ņemot vērā Tiesas sniegto interpretāciju, ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažierim ir tiesības saņemt kompensāciju no gaisa pārvadātāja, kas nav Kopienas gaisa pārvadātājs, ja viņš savu galamērķi sasniedz ar vairāk nekā trīs

stundu nokavējumu tāpēc, ka pēdējais lidojums ar izlidošanas un ielidošanas vietu trešajā valstī un bez nosēšanās kādas dalībvalsts teritorijā kavējās, un šis lidojums ir daļa no tāda lidojuma ar pārsēšanos, kura pirmā izlidošanas vieta ir lidosta kādas dalībvalsts teritorijā, kuru kopumā veic šis gaisa pārvadātājs un kuru pasažieris ar vienotu rezervāciju ir rezervējis pie Kopienas gaisa pārvadātāja, kurš neveic nevienu no šiem lidojumiem?

- Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši: vai Regula Nr. 261/2004, ja tā tiek interpretēta pirmā jautājuma izpratnē, ir pretrunā starptautiskajām tiesībām, it īpaši principam, ka katrai valstij ir pilnīga un ekskluzīva suverenitāte attiecībā uz savu gaisa telpu, jo saskaņā ar šo interpretāciju Savienības tiesības ir jāpiemēro faktiem, kas ir norisinājušies trešās valsts teritorijā?

[..] [orig. 10. lpp.]

[omissis: lūgums Eiropas Savienības Tiesai un nobeiguma formulējums]